

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/358/2021
Identifikačné číslo spisu:	7513215104
Dátum vydania rozhodnutia:	24.10.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:7513215104.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a sudcov JUDr. Mariána Sluka, PhD. a JUDr. Martina Holíča, v spore žalobcu T. L. R., nar. X.X.XXXX, bytom T. B. X., zastúpeného JUDr. Danou Hušťákovou, advokátkou, so sídlom v Košiciach, Žriedlová 3, proti žalovanému Hubert Logistic s.r.o., so sídlom v Moldave nad Bodvou, Fábryho 1431/22, IČO: 36 204 994, zastúpenému Mgr. Otom Salokym, advokátom, so sídlom Hlavná 94, Prešov, o určenie, že nájomný vzťah trvá, vedenom na Okresnom súde Košice - okolie pod sp.zn. 14C/307/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 10. júna 2021 sp.zn. 5Co/185/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

I. Okresný súd Košice - okolie (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 10. júla 2020 sp.zn. 14C/307/2013 výrokom I. zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal určenia, že trvá nájomný vzťah založený Nájomnou zmluvou zo dňa 5.1.2004 č. 1/2004 uzatvorenou medzi pôvodným prenajímateľom: Matica slovenská, so sídlom Mudroňova 1, Martin, IČO: 00 179 027 (ďalej len „Matica slovenská“ alebo „pôvodný žalovaný“) a nájomcom: T., nar. X.X.XXXX., bytom T., predmetom ktorej je nájom špecifikovaných nehnuteľností (ďalej aj len „nájomná zmluva“), a to z dôvodu, že listom Matice slovenskej zo dňa 16.2.2012 označeným ako Oznámenie o odstúpení od zmluvy o nájme nebytových priestorov, malo dôjsť k skončeniu nájomného vzťahu. Výrokom II. rozsudku súd rozhodol, že žalovanému priznáva náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

1.1. V odôvodnení súd poukázal na argumentáciu žalobcu v žalobe a priebehu sporu, že žalobca s Maticou slovenskou uzavrel dňa 5.1.2004 nájomnú zmluvu, predmetom ktorej bol nájom budovy nachádzajúcej sa na Hlavnej 66 v Moldave nad Bodvou (ďalej len „objekt“), na ktorej si žalobca dňa 27.7.2013 našiel Oznámenie o odstúpení od zmluvy o nájme nebytových priestorov zo dňa 16.2.2012, na základe čoho pôvodný žalovaný odstúpil od nájomnej zmluvy, lebo nájomca bez súhlasu prenajímateľa (pôvodného žalovaného) vykonal na predmete nájmu viaceré technické a stavebné zmeny,

pričom naliehavý právny záujem na žiadanom určení žalobcu odôvodňoval poukazom na samotný zámer, pre ktorý predmetná nájomná zmluva bola uzavretá, a to zabezpečiť rekonštrukciu objektu nájmu prostredníctvom žalobcu s tým, že vynaložené náklady na rekonštrukciu objektu nájmu mali žalobcovi v zmysle zmluvných podmienok zaručiť užívanie predmetu nájmu na dlhšie časové obdobie, čo sa však pre odstúpenie prenajímateľa od zmluvy nestalo, z ktorého dôvodu sa právne postavenie žalobcu bez určenia, že nájomný vzťah trvá, stáva neistým. Zároveň žalobcovi mala byť predmetnou nájomnou zmluvou zabezpečená možnosť v predmete nájmu podnikat'. Uviedol, že je spoločníkom spoločnosti SLOVPOL s.r.o., avšak vzhľadom na to, že mu bolo znemožnené užívať predmet nájmu, žalobca bol nútený zastaviť činnosť predmetnej obchodnej spoločnosti.

1.2. Z pripojeného súdneho spisu Okresného súdu Košice - okolie sp.zn. 11C/125/2005 súd zistil, že žalobný návrh žalobcu (Maticy slovenskej) na zdržanie sa zasahovania do vlastníckeho práva, na určenie absolútnej neplatnosti zmluvy č. 1/2004 uzavretej dňa 5.1.2004 a na vypratanie nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXXX ako parc. XX dom č.s. XXX, parc. č. XX/X a parc. č. XX a parc. č. XX súd zamietol rozsudkom zo dňa 4.12.2009 č.k. 11C/125/2005 - 344, ktorý bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Košiciach zo dňa 22.6.2010 č.k. 3Co/79/2010-380, pričom žalobca (v spore pod sp.zn. 11C/125/2005 v procesnom postavení ako žalovaný) podal vzájomný návrh zo dňa 15.3.2007, ktorým navrhol zaviazat' Maticu slovenskú zaplatiť mu pohľadávku v sume 2.600.000,- Sk, ktorá predstavuje hodnotu investícií žalovaného do nehnuteľností vo vlastníctve Maticy slovenskej a ten bol rozsudkom zo dňa č.k. 11C/125/2005-344 vylúčený na samostatné konanie vedenom na Okresnom súde Košice - okolie pod sp.zn. 15C/829/2016.

1.3. Súd dospel k záveru, že žalobca v čase rozhodovania súdu naliehavý právny záujem na žiadanom určení neosvedčil, a preto zamietol žalobu bez toho, aby sa zaoberal meritom veci. Dôvodil, že predmetná určovací žaloba nie je vhodne zvoleným procesným prostriedkom ochrany práv žalobcu, pretože neodstráni stav neistoty žalobcu ohľadne otázky poškodenia na majetkových právach žalobcu, pokiaľ žalobca tvrdil, že jeho právne postavenie by bez určenia, že nájomný vzťah trvá, sa stalo neistým aj z dôvodu, že vynaložené náklady mu mali v zmysle zmluvných podmienok zaručiť užívanie predmetu nájmu na dlhšie časové obdobie (tzv. odpisovaním vložených financií na účely úhrady nájmu), pričom žalobca už v konaní pred Okresným súdom Košice - okolie vedenom pod sp.zn. 11C/125/2005 si vzájomnou žalobou z 15.3.2007 uplatnil voči Matici slovenskej pohľadávku v sume 2.600.000,- Sk, ktorá mala predstavovať hodnotu investícií žalobcu do nehnuteľností vo vlastníctve Maticy slovenskej. Ako nedôvodnú súd vyhodnotil i argumentáciu žalobcu, že nedošlo k platnému odstúpeniu od nájomnej zmluvy, lebo odstúpenie od nájomnej zmluvy nebolo žalobcovi riadne procesne doručené, a to za stavu, ak k odstúpeniu od nájomnej zmluvy malo dôjsť listom Maticy slovenskej zo dňa 16.2.2012 označeným ako Oznámenie o odstúpení od zmluvy o nájme nebytových priestorov, žalobca odstúpenie od zmluvy obdržal dňa 24.2.2012, čo sám uviedol v stanovisku k Oznámeniu o odstúpení od zmluvy o nájme nebytových priestorov zo dňa 1.3.2012, a teda ak žalobca sám uviedol, že sa dostalo do sféry jeho dispozície a dokonca naň aj písomne reagoval. Vychádzajúc zo zistenia, že na predmetnom objekte (minimálne) až do času odstúpenia prenajímateľa od nájomnej zmluvy zo dňa 16.2.2012) nikto iný okrem žalobcu stavebné zásahy nevykonával, žalobca v konaní nepopieral, že na prenajatom objekte vykonával stavebné úpravy a naopak tvrdil vykonávanie stavebných prác rôzneho druhu napriek tomu, že žalobcovi z predmetnej nájomnej zmluvy nevyplyvalo žiadne oprávnenie vykonávať rekonštrukciu, či akékoľvek stavebné zásahy v prenajatom objekte, súd prvej inštancie uzavrel, že boli splnené všetky podmienky pre vznik oprávnenia prenajímateľa na odstúpenie od nájomnej tak, ako to má na mysli § 667 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Dodal, že žalobca neunesol dôkazné bremeno v otázke preukázania súhlasu prenajímateľa s vykonávaním stavebných zmien na objekte nájmu a Matica slovenská ako prenajímateľ v konaní statickým posudkom, podporne tiež výpoveďami svedkov K. K. a svedkyne Q. J. preukázala tvrdenú hrozbu značnej škody prenajatého objektu, ku ktorej mohlo dôjsť jedine v dôsledku stavebných zásahov vykonaných žalobcom.

1.4. Výrok o trovách konania odôvodnil súd prvej inštancie aplikáciou § 255 ods. 1 CSP a plným procesným úspechom žalobcu, ktorému priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania súd rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti rozsudku uznesením, ktoré vydá súdny úradník. Doplnil, že dôvody pre aplikáciu § 257 CSP nezistil.

2. Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalobcu rozsudkom z 10. júna 2021 sp.zn. 5Co/185/2020

rozsudok v zamietajúcom výroku potvrdil ako vecne správny (§ 387 CSP), zrušil rozsudok vo výroku o trovách konania a vec v rozsahu zrušenia vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Podľa odvolacieho súdu rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku I/ nemožno vytknúť právny záver, že žalobca na požadovanom určení naliehavý právny záujem nepreukázal, na čom nemôže nič zmeniť ani odvolacia námietka žalobcu založená na všeobecnom tvrdení, že okrem zmluvných dojednaní nájomnej zmluvy je potrebné prihliadať aj na ústne dohody a dojednania medzi žalobcom a pôvodným žalovaným a zotrvanie na argumentoch prednesených už v priebehu sporu na súde prvej inštancie, s ktorými sa prvoinštančný súd náležite vysporiadal v odôvodnení rozsudku. Relevanciu nemožno priznať ani odvolacej námietke žalobcu, že opravy vykonával žalobca na základe dohody s pôvodným žalovaným, a preto za nesprávny označil názor súdu o neoprávnenosti vykonávať opravy a rekonštrukciu prenajímaného objektu, ak tento súd založil na úsudku, že žalobca v tomto smere neunesol dôkazné bremeno, ktorým sa rozumie procesná zodpovednosť strany sporu za to, že v spore neboli preukázané jej tvrdenia a z tohto dôvodu muselo byť rozhodnuté o veci samej v jej neprospech.

2.1. Vo vzťahu k žalobcom odvolaním napadnutému výroku o trovách konania dospel odvolací súd k záveru, že nie sú dané dôvody ani pre potvrdenie ani pre zmenu napadnutého výroku II/, ale rozsudok je v tejto odvolaní napadnutej časti potrebné zrušiť podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP, pretože súd prvej inštancie svojim nesprávnym postupom znemožnil žalobcovi a žalovanému realizáciu procesných práv, priznaných stranám sporu v civilnom sporovom konaní za účelom ochrany práv, a to v takej miere, že tým došlo k porušeniu práva sporových strán na spravodlivý proces, ku ktorej vade je povinný prihliadať odvolací súd z úradnej povinnosti. Námietky žalobcu v odvolaní proti výroku o trovách konania odvolací súd vyhodnotil ako opodstatnené. Je potrebné predovšetkým prisvedčiť žalobcovi v jeho odvolaní v tom, že súd prvej inštancie rozhodol o trovách konania podľa zásady úspechu v spore, so strohým odôvodnením, že nezistil dôvody pre aplikáciu § 257 CSP, podľa ktorého výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Pretože z dôvodov napadnutého uznesenia je zrejmé, že súd nepoužitie ustanovenia § 257 CSP vo svojom rozhodnutí adekvátne neodôvodnil, vzhľadom na povahu tejto vytknutej vady konania pred súdom prvej inštancie sa odvolací súd už ďalej nezaoberal samotnou podstatou vecí, resp. sa ňou ani zaoberať nemohol, keďže odvolací súd nemá podklad pre posúdenie vecnej správnosti záveru súdu prvej inštancie o trovách konania sporových strán.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie s poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP, pre porušenie práva na spravodlivý proces, domáhajúc sa jeho zrušenia a vrátenia odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, uplatniac si náhradu trov dovolacieho konania. Dovolateľ namietal, že prvostupňový súd nevzal do úvahy argumentáciu, podľa ktorej naliehavý právny záujem spočíva už v samotnom zámere, pre ktorý predmetná nájomná zmluva bola uzavretá, a to zabezpečiť rekonštrukciu objektu nájmu s tým, že vynaložené náklady na rekonštrukciu objektu nájmu mali dovolateľovi v zmysle zmluvných podmienok zaručiť užívanie predmetu nájmu na dlhšie časové obdobie, čo sa však pre odstúpenie prenajímateľa od zmluvy nestalo, z ktorého dôvodu sa právne postavenie dovolateľa bez určenia, že nájomný vzťah trvá, stalo neistým. Súd naproti tomu dospel k záveru, že dovolateľ v čase rozhodovania súdu naliehavý právny záujem na žiadnom určení neosvedčil, a preto žalobu zamietol bez toho, aby sa zaoberal meritom veci. Proti rozsudku súdu prvého stupňa žalobca podal odvolanie, kde namietal záver súdu prvej inštancie, že na požadovanom určení nepreukázal právny záujem. Namietal, že je potrebné okrem zmluvných dojednaní nájomnej zmluvy prihliadať aj na ústne dohody a dojednania medzi ním a pôvodným žalovaným, danosť naliehavého právneho záujmu je práve v tom, že samotným záverom uzatvorenia nájomnej zmluvy bolo zabezpečiť rekonštrukciu objektu, ktorý v danom čase nezodpovedal riadnemu užívaniu. V odvolaní tiež napadol i správnosť rozhodnutia o trovách konania, podľa ktorého súd nezistil dôvody pre aplikáciu § 257 a priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %, hoci v danom prípade dôvody hodné osobitného zreteľa existujú. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací vyhodnotil odvolanie ako neopodstatnené, vo vzťahu k výroku I/ napadnutého rozsudku. Mal za to, že námietky žalobcu už boli predmetom dokazovania v konaní pred súdom prvej inštancie a ten sa s nimi už adekvátne vysporiadal. Podľa názoru žalobcu však v danom prípade došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a rozhodnutia oboch súdov sú svojvoľné. Rozsudok súdu prvej inštancie spočíval na nesprávnych záveroch, odvolací súd ho však pokiaľ ide o vec samu potvrdil ako vecne správny. To, že ani odvolací

súd nezohľadnil žalobcove argumenty v konaní predstavuje takú závažnú vadu, že napadnuté rozhodnutie vôbec nemalo byť vydané. Vo svojom odvolaní žalobca uviedol niekoľko faktov, na ktoré súd ani neprihliadol.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu uviedol, že považuje dovolanie žalobcu za nedôvodné a účelové. Odvolací súd a rovnako aj súd prvej inštancie rozhodli správne, svoje rozhodnutia odôvodnili presvedčivo, v súlade s objektívnym právom a formálnou logikou, a na základe dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie v dostatočnom rozsahu pre rozhodnutie. Žalobca nevymedzil dovolací dôvod dostatočne, žiadnym spôsobom nepreukázal, akým spôsobom malo byť jeho právo na spravodlivý súdny proces porušené, v čom mal teda spočívať nesprávny procesný postup odvolacieho súdu znemožňujúci žalobcovi uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že malo dôjsť k ním namietanému porušeniu práva na spravodlivý súdny proces. Žalovaný považuje za potrebné opätovne poukázať na skutočnosť, že žalobca nepreukázal existenciu naliehavého právneho záujmu na určení, že nájomný vzťah trvá, pretože z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že žalobca nebol oprávnený vykonávať rekonštrukciu objektu nájmu, túto uskutočnil bez vedomia a súhlasu prenajímateľa. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti žalovaný navrhuje, aby dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol podľa ust. § 447 CSP. Žalovaný si neuplatňuje nárok na náhradu trov dovolacieho konania, nakoľko mu je zrejmé, že náhradu trov konania by mu žalobca pre svoj sociálny stav nikdy nezaplatil, a preto žalovaný nechce z dôvodu hospodárnosti zaťažovať súd následným vydávaním uznesenia o výške náhrady trov konania, nakoniec aj v konaní pred súdom prvej inštancie žalovaný nenamietal postupu súdu podľa ust. § 257 CSP, aj keď na výzvu súdu osobitne nereagoval.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolací súd nie je súdom tretej inštancie, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (por. 9 Cdo/72/2020, 9 Cdo/260/2021), nie strany sporu.

7. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namieste je skôr reštriktívny výklad (por. 9 Cdo/72/2020, 9 Cdo/260/2021).

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

9. Dovolateľ prípustnosť podaného dovolania vyvodzoval z § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9.1. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah

súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

9.2. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo účastníka na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Súd sa teda musí zaoberať účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, III. ÚS 47/2019, IV. ÚS 372/2020, 1Cdo/213/2019, 2Cdo/190/2019, 3Cdo/168/2018, 4Cdo/3/2019, 5Cdo/57/2019, 6Cdo/33/2020, 7Cdo/308/2019, 8Cdo/152/2018, 9Cdo 344/2021).

10. K dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP dovolateľ uviedol, že rozhodnutia súdov oboch nižších inštancií sú svojvoľné (arbitrárne).

10.1. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

10.2. Dovolací súd považuje za potrebné poznamenať, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou sporu, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

10.3. Pokiaľ ide o arbitrárnosť, táto môže mať v rozhodnutiach rôznu podobu. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o arbitrárne rozhodnutie ide najmä vtedy, ak je svojvoľné. Môže tiež ísť o extrémny nesúlad právnych záverov s vykonaným dokazovaním alebo môže ísť o taký výklad zákona, ktorý nemá oporu v medziach rozumného a prípustného výkladu zákona. Arbitrárnosť môže tiež spočívať v takom hodnotení dôkazov, ktoré je vykonané bez akéhokoľvek akceptovateľného racionálneho základu tak, že z nich pri žiadnej možnej interpretácii nevyplývajú prijaté skutkové závery. Arbitrárnosť teda znamená interpretačný exces. Arbitrárne rozhodnutie je spravidla spojené s nedostatočným odôvodnením, avšak nemusí to tak byť nevyhnutne. Arbitrárne rozhodnutie predstavuje zásah do práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý súdny proces (I. ÚS 115/2020).

10.4. Všeobecné súdy v sporovom súdnom konaní nemajú poskytovať formálny či formalistický výklad a aplikáciu práva, ale majú poskytovať taký výklad a aplikáciu práva, ktorý je materiálnou ochranou zákonnosti, aby bola zabezpečená spravodlivá a účinná ochrana práv a oprávnených záujmov strán sporu (porovnaj čl. 2 ods. 1 Základných princípov CSP). Civilné sporové konanie sa musí v každom

jednotlivom prípade stať zárukou zákonnosti a slúžiť na jej upevňovanie a rozvíjanie. K základným právam strany sporu, obsiahnutým v práve na spravodlivý proces, patrí i právo na uvedenie dostatočných dôvodov, na ktorých je rozhodnutie založené. V súvislosti s riadnym odôvodnením je potrebné uviesť, že vychádzajúc z konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (o. i. veci G. R. proti Š., rozsudok zo dňa 21.X.1999 týkajúci sa sťažnosti č. 30544/96, R. T. proti Š., rozsudok zo dňa 9.12.1994, týkajúci sa sťažnosti č. 18390/91, V. D. H. proti H., rozsudok zo dňa 19.4.1994, týkajúci sa sťažnosti č. 16034/90), judikatúry Ústavného súdu SR (sp. zn. I. ÚS 226/03 zo dňa 12.5.2004, III. ÚS 209/04 zo dňa 23.6.2004, sp. zn. III. ÚS 95/06 zo dňa 15.3.2006, sp. zn. III. ÚS 260/06 zo dňa 23.8.2006, sp. zn. III. ÚS 36/2010 zo dňa 4.5.2010, sp. zn. I. ÚS 114/08 zo dňa 12.6.2008), nie je nutné, aby na každú žalobnú námietku bola daná súdom podrobná odpoveď a rozsah povinnosti odôvodniť súdne rozhodnutie sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí byť analyzovaný s ohľadom na okolnosti každého prípadu, ak však súd v odôvodnení nereaguje na zásadnú, relevantnú námietku, súvisiacu s predmetom súdnej ochrany prednesenú žalobcom, je potrebné tento nedostatok považovať za prejav arbitrárnosti (svojvoľnosti).

10.5. Za svojvoľu, ktorá má za následok porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky všeobecným súdom, treba považovať aj nerešpektovanie kogentnej normy a prílišný formalizmus pri výklade a aplikácii právnych noriem, ako aj prípady, ak všeobecný súd svoje rozhodnutie nezdôvodnil buď vôbec alebo tak urobil celkom nedostatočne, prípadne ak ho založil na dôvodoch, ktoré v okolnostiach konkrétnej veci nemajú zjavne žiadnu relevanciu (pozri uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. IV. ÚS 110/09 z 2. apríla 2009).

11. V predmetnom spore bola podstatná právna otázka danosti naliehavého právneho záujmu na žalobcom požadovanom určení, že trvá jeho nájomný vzťah založený nájomnou zmluvou č. 1/2004 zo dňa 05.01.2004. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobca na takomto určení nemá naliehavý právny záujem, pričom svoj záver podrobne a vyčerpávajúco odôvodnil v bodoch 26. až 34. odôvodnenia rozsudku (dovolačí súd nepovažuje za potrebné opakovať tieto dôvody, ktoré sú sporovým stranám dostatočne známe). Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia reagoval zároveň na špecifickú argumentáciu žalobcu, ktorý aj v dovolaní opätovne poukazoval na to, že účelom nájomného vzťahu bola rekonštrukcia prenajatého objektu, keď súd po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že žalobcom tvrdený účel nájomného vzťahu nebol preukázaný, žalobca nebol oprávnený vykonávať rekonštrukciu predmetného objektu, nemal súhlas prenajímateľa s akoukoľvek stavebnou zmenou objektu. Pokiaľ žalobca poukazoval na stav právnej neistoty vo vzťahu k náhrade ním vynaložených investícií, súd prvej inštancie poukázal na prebiehajúce konanie pred Okresným súdom Košice - okolie sp.zn. 11C/125/2005, v ktorom si žalobca uplatnil voči pôvodnému prenajímateľovi sumu 2.600.000,- Sk ako hodnotu investícií do predmetu nájmu. Napriek tomu, že súd prvej inštancie konštatoval nedostatok právneho záujmu na požadovanom určení, čo samo o sebe postačovalo na zamietnutie žaloby, vecne sa zaoberal aj otázkou platnosti odstúpenia od predmetnej nájomnej zmluvy (body 35. až 43. odôvodnenia).

12. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľa, že súdy nižšej inštancie svoje rozhodnutia dostatočne neodôvodnili, resp. že ich rozhodnutia sú svojvoľné, keď odôvodnenia ich rozhodnutí reagovali na všetky rozhodujúce skutkové či právne argumenty predstavené sporovými stranami. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; jeho postup nemožno považovať za neodôvodnený. Myšlienkový postup odvolacieho súdu je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Zároveň sa v odôvodnení rozhodnutia vysporiadal s podstatnými odvolacími námietkami. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia spĺňa náležitosti riadneho odôvodnenia v zmysle § 393 ods. 2 CSP. Odvolací súd konštatoval správnosť odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, v podstatných bodoch naň odkázal (§ 387 ods. 2 CSP). Zároveň sa vysporiadal s podstatnými odvolacími námietkami žalobcu (bod 12 a nasl. rozsudku odvolacieho súdu). Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové

zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Dovoláním napádaný rozsudok uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení.

13. Skutočnosť, že dovolateľ sa s názorom súdov nižšej inštancie nestotožnil, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP totiž nemožno považovať to, že sudy neodôvodnili svoje rozhodnutia podľa predstáv dovolateľa. Dovolateľ preto neopodstatnene namietal existenciu vady v zmysle § 420 písm. f) CSP.

14. K námietkam dovolateľa týkajúcim sa zisťovania skutkového stavu a vyhodnotenia dokazovania súdmi, dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že nedostatočne zistený skutkový stav veci, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (4Cdo 229/2020, 6 Cdo 69/2020, 9 Cdo 209/2020, 7Cdo 187/2021).

15. Pokiaľ sa dovolateľ svojou argumentáciou existencie vady zmätočnosti snaží spochybníť právne posúdenie sporu odvolacím súdom (právna otázka posúdenia naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe), dovolací súd zdôrazňuje, že aj v prípade jej opodstatnenosti by mala za následok nanajvýš vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP, vid' konštantnú judikatúru najvyššieho súdu (R 24/2017, 9Cdo/248/2021).

16. Na základe uvedeného dospel najvyšší súd k záveru, že dovolateľ neopodstatnene uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP, preto jeho dovolanie podľa § 447 písm. c) CSP ako procesne neprípustné odmietol.

17. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v zmysle § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalovaného v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP) tak, že náhradu trov dovolacieho konania mu nepriznal, vzhľadom na vyjadrenie žalovaného, že si náhradu trov konania neuplatňuje.

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.